

دانشگاه الزهرا (س)

دانشکده الهیات و معارف اسلامی

پایان نامه کارشناسی ارشد

رشته الهیات گرایش فقه و مبانی حقوق اسلامی

عنوان

حقوق حیوانات در فقه و حقوق ایران و اسناد بین الملل

دانشجو

محدثه آگیش

استاد راهنما

دکتر فریبا حاجیعلی

شهریور ماه سال ۱۴۰۲

Title: Animal rights in jurisprudence and Iranian law and international documents	
Surname: Agish	Name: Mohadeseh
First Supervisor: Dr. Fariba Hajiali Affiliation: Associate Professor of Department of Jurisprudence and Islamic Law, Faculty of, Theology and Islamic Sciences, Alzahra University, Tehran, Iran	Second Supervisor: Affiliation:
First Advisor: Mohammad Hoseyn Alemi Affiliation: Assistant Professor of Department of Jurisprudence and fundamentals of islamic law, Faculty of Theology and Islamic Science, Alzahra University. Tehran Iran.	Second Advisor: Affiliation:
Degree: Masters Department: Jurisprudence and fundamentals of islamic law Faculty: Theology and Islamic Sciences Alzahra university	
Subject: Jurisprudence	Field: Jurisprudence and Islamic Law
Abstract: One of the challenging topics in different societies is animal rights. Many supporters of animal rights believe that animal rights have been neglected and forgotten, but this neglect does not mean silence and neglect. Islam, as the most perfect and last religion, has given many guidelines about respecting the rights of animals about 1400 years ago and attaches great importance to animals, but unfortunately many of them were neglected. Islam has expressed valuable points regarding the observance of animal rights in such a detailed and thorough manner that some of those cases are not paid attention to even now in many civilized European countries . In Iranian law, there are very scattered laws regarding animal rights that the legislator has tried to enact a law appropriate to animal rights according to the laws of Islam and other countries, but unfortunately, despite the fact that many efforts have been made by animal rights advocates and a bill submitted to the Shura Council for approval has become Islamic, there is still no news of its approval. Various international documents are concluded between the countries that are parties to the contract and the parties oblige themselves to comply with it, but if a country does not intend to comply with the rights of animals, there will be no obligation. The Universal Declaration of Animal Rights is a general and basic statement regarding animal rights, which if various countries oblige themselves to comply with it and try to formulate laws that are appropriate to the conditions of their society and according to the declaration, animal rights will be respected to a large extent and cruelty Less is done to these innocent and defenseless creatures. In this treatise, animal rights are examined in three topics of jurisprudence, law and international documents, and we are trying to answer this important question regarding animals, what is the importance and position of animal rights in jurisprudence and international laws and documents? Our goal is that, God willing, this treatise will help to pass a codified law according to the rich source of Islam and according to international documents in this regard, so that we witness less oppression in a country whose religion is Islam, and this religion has special attention to animal rights.	
Keywords: Animal rights, respected soul, environment, declaration of universal animal rights, animal rights in jurisprudence	

عنوان: حقوق حیوانات در فقه و حقوق ایران و اسناد بین الملل	
نام خانوادگی: آگیش	نام: محدثه
استاد راهنمای اول: فریبا حاجعلی	استاد راهنمای دوم: وابستگی سازمانی:
وابستگی سازمانی: گروه فقه و مبانی حقوق اسلامی، دانشکده الهیات و معارف اسلامی، دانشگاه الزهراء، تهران، ایران.	
استاد مشاور اول: محمد حسین عالمی	استاد مشاور دوم: وابستگی سازمانی:
وابستگی سازمانی: گروه فقه و مبانی حقوق اسلامی، دانشکده الهیات و معارف اسلامی، دانشگاه الزهراء، تهران، ایران	
مقطع: کارشناسی ارشد	
گروه: فقه و مبانی حقوق اسلامی	
دانشکده: الهیات و معارف اسلامی	
دانشگاه الزهراء(س)	
رشته/ گرایش: الهیات/ فقه و مبانی حقوق اسلامی	زمینه پژوهش: حقوق حیوانات
چکیده: یکی از مباحث چالش برانگیز حال حاضر در جوامع گوناگون حقوق حیوانات است. بسیاری از حامیان حقوق حیوانات معتقدند از حقوق حیوانات غفلت شده و به دست فراموشی سپرده شده است، اما این مغفول ماندن به معنای سکوت و غفلت ریشه ای نیست. دین مبین اسلام به عنوان کامل ترین و آخرین دین، حدود هزار و چهارصد پیش رهنمودهای بسیاری در خصوص رعایت حقوق حیوانات بیان کرده است و اهمیت زیادی برای حیوانات قائل است اما متأسفانه بسیاری از آن ها مورد بی توجهی قرار گرفتند. اسلام به قدری با جزئیات و موشکافانه در خصوص رعایت حقوق حیوانات نکاتی ارزنده بیان کرده است که برخی از آن موارد هم اکنون نیز در بسیاری از کشورهای متمدن اروپایی به آن توجه نشده است. در حقوق ایران قوانین بسیار پراکنده ای در خصوص حقوق حیوانات وجود دارد که قانون گذار سعی کرده است با توجه به قوانین اسلام و کشورهای دیگر قانونی متناسب با حقوق حیوانات وضع کند اما متأسفانه علی رغم این که تلاش های بسیاری توسط حامیان حقوق حیوانات انجام شده است و لایحه ای برای تصویب تقدیم مجلس شورای اسلامی شده است، هنوز خبری از تصویب آن در دست نیست. اسناد گوناگون بین المللی میان کشورهای طرف قرارداد منعقد می شود و طرفین خود را ملزم به رعایت آن می کنند لیکن اگر کشوری قصد رعایت حقوق حیوانات را نداشته باشد، الزامی وجود نخواهد داشت. اعلامیه ی جهانی حقوق حیوانات یک بیانیه ی کلی و اساسی در خصوص حقوق حیوانات است که اگر کشورهای گوناگون خود را ملزم به رعایت آن کنند و سعی کنند قوانینی متناسب با شرایط جامعه شان و با توجه به اعلامیه تدوین کنند، حقوق حیوانات تا حد زیادی رعایت می شود و ظلم کمتری در حق این جانداران بی گناه و بی دفاع صورت می گیرد. در این رساله حقوق حیوانات در سه مبحث فقه، قانون و اسناد بین الملل مورد بررسی قرار می گیرد و در تلاشیم به این سوال مهم در خصوص حیوانات پاسخ دهیم که اهمیت و جایگاه حقوق حیوانات در فقه و حقوق و اسناد بین المللی چیست؟ هدف ما این است که ان شاء الله این رساله کمک به تصویب قانونی مدوّن با توجه به منع غنی اسلام و با توجه به اسناد بین المللی در این خصوص کند تا شاهد ظلم کمتری در کشوری باشیم که دین آن اسلام است و این دین با اخلاق توجه خاصی به حقوق حیوانات داشته است.	
کلیدواژه: حق حیوان، نفس محترمه، محیط زیست، اعلامیه ی جهانی حقوق حیوانات، حق حیوان در فقه.	

بسم الله الرحمن الرحيم

دانشگاه الزهراء (س)

دانشکده الهیات و معارف اسلامی

پایان نامه کارشناسی ارشد

رشته الهیات گرایش فقه و مبانی حقوق اسلامی

عنوان

حقوق حیوانات در فقه و حقوق ایران و اسناد بین الملل

دانشجو

محدثه آگیش

استاد راهنما

دکتر فریبا حاجعلی

استاد مشاور

دکتر محمدحسین عالمی

شهریور ماه سال ۱۴۰۲

باسمه تعالی

تعهد اصالت اثر دانشگاه الزهراء(س)

اینجانب محدثه آگیش دانش آموخته مقطع کارشناسی ارشد در رشته الهیات گرایش فقه و حقوق که در تاریخ ۱۴۰۲/۰۶/۲۸ از پایان نامه/رساله خود تحت عنوان: <<حقوق حیوانات در فقه و حقوق ایران و اسناد بین الملل>> با کسب درجه عالی دفاع نموده ام، متعهد می شوم:

۱. این پایان نامه/رساله دستاورد پژوهش اینجانب بوده و محتوای آن از درستی و اصالت برخوردار است.
۲. این پایان نامه/رساله و محتوای آن تاکنون توسط اینجانب یا فرد دیگری برای دریافت مدرک یا امتیاز در هیچ کجا ارائه نشده است.
۳. مقالات مستخرج از این پایان نامه/رساله کاملاً منطبق بر آن بوده و از هرگونه جعل داده و یا تغییر اطلاعات پرهیز خواهم نمود.
۴. در همه آثار مستخرج از این پایان نامه/رساله، نام استاد(ان) راهنما و در صورت تشخیص استاد راهنمای نخست، نام استاد(ان) مشاور و نشانی رایانامه سازمانی آنان را درج خواهم کرد.
۵. حق نشر، تکثیر و درآمدهای حاصل از این پایان نامه/رساله مطابق آیین نامه مالکیت فکری و تجاری سازی دانشگاه الزهراء مصوب هیات امناء دانشگاه مورخ ۱۳۹۷/۱۱/۳۰ متعلق به دانشگاه است و هرگونه بهره مندی و یا نشر دستاوردهای حاصل از این تحقیق اعم از چاپ کتاب، مقاله و ... چه در زمان دانشجویی و یا بعد از فراغت از تحصیل، با کسب اجازه از معاونت پژوهشی دانشگاه مجاز می باشد و چنانچه تدوین پایان نامه/رساله منجر به اختراع و یا دستیابی به دانش فنی جدید شود، مشمول احکام مرتبط با اختراع اثر و یا نوآوری، مندرج در آیین نامه فوق خواهد بود.
۶. حقوق معنوی همه کسانی را که در به دست آمدن نتایج اصلی پایان نامه/رساله تاثیرگذار بوده اند، رعایت کرده و هنگام به کار بردن دستاورد پژوهش های دیگران در آن، با دقت و به درستی به آن ها استناد نموده ام، درغیراین صورت برابر قوانین و مقررات مسئول بوده و دانشگاه در این خصوص مسئولیتی ندارد.
۷. در صورت اثبات تقلب در تهیه پایان نامه/رساله، برابر قانون پیشگیری و مقابله با تقلب در وزارت علوم با دانشجو رفتار خواهد شد.

نام و نام خانوادگی دانشجو: محدثه آگیش

تاریخ و امضا ۱۴۰۲/۱۰/۱۰

بنام خدا

شماره: ۰۲/۲۴۵۰/د
تاریخ: ۱۴۰۲/۰۶/۲۳

دانشگاه الزهرا

دانشکده الهیات و معارف اسلامی

گروه فقه و مبانی حقوق اسلامی

گواهی دفاع از پایان نامه کارشناسی ارشد

هیأت داوران، پایان نامه کارشناسی ارشد خانم محدثه آگیش در رشته فقه و مبانی حقوق اسلامی با عنوان:

حقوق حُرِّیات در نه حقوق ایران در ساد بن الحسن

را در تاریخ ۱۴۰۲/۰۶/۲۸ با درجه ... ارزیابی کرد.

نام و نام خانوادگی	سمت	مرتبه علمی	دانشگاه یا موسسه	امضا
دکتر فریبا حاجیعلی	راهنما	دانشیار	دانشگاه الزهرا	حاجیعلی
دکتر محمدحسین عالمی	مشاور	استادیار	دانشگاه الزهرا	عالمی
دکتر زهرا آل اسحاق خوئینی	داور داخلی	استادیار	دانشگاه الزهرا	خوئینی
دکتر سید مسلم حسینی ادیانی	داور خارجی	استادیار	دانشگاه الزهرا	ادیانی

نام و نام خانوادگی استاد ناظر: زهرا آل اسحاق خوئینی

امضا و تاریخ

خوئینی
۱۴۰۲/۰۶/۲۸

* این کاربرگ پس از تکمیل توسط هیأت داوران و تایید استاد ناظر طبق راهنمای نگارش پایان نامه در نسخه صحافی شده پایان نامه درج می گردد اما به عنوان مدرک فراغت از تحصیل در مقطع کارشناسی ارشد فاقد اعتبار است.

تقدیم

ماحصل آموخته هایم را تقدیم می کنم به آنان که مهر آسمانی شان آرام بخش آلام زمینی ام است.

به استوارترین تکیه گاهم، دستان پر مهر پدرم

به سبزترین نگاه زندگی ام، چشمان مادرم

که هر چه آموختم در مکتب عشق شما آموختم و هر چه بکوشم قطره ای از دریای بی کران مهربانیتان را سپاس نتوانم بگویم. امروز هستی ام به

امید شماست و فردا کلید باغ بهشتم رضای شماست.

بوسه بر دستان پر مهرتان

سپاس‌گزاری

سپاس بی‌کران خالق دو جهان را که بر بندگان ناچیزش ایمان و علم را ارزانی داشت تا علم را چراغ راه قرار داده و در سایه سار ایمان عبودیت را به کمال رسانند. در انجام این پژوهش بزرگوارانی بنده را یاری نموده‌اند که بر خود وظیفه می‌دانم از ایشان قدردانی نموده و خالصانه‌ترین سپاس‌ها را نثارشان نمایم. در ابتدا از بذل الطاف سرکار خانم دکتر فریبا حاجیعلی استاد محترم راهنمای این پروژه که از ابتدا بنده را صمیمانه یاری داده و ارزشمندترین مساعدت‌ها مبذول داشتند، قدردانی می‌نمایم.

چکیده

یکی از مباحث چالش برانگیز حال حاضر در جوامع گوناگون حقوق حیوانات است. بسیاری از حامیان حقوق حیوانات معتقدند از حقوق حیوانات غفلت شده و به دست فراموشی سپرده شده است، اما این مغفول ماندن به معنای سکوت و غفلت ریشه ای نیست. دین مبین اسلام به عنوان کامل ترین و آخرین دین، حدود هزار و چهارصد پیش رهنمودهای بسیاری در خصوص رعایت حقوق حیوانات بیان کرده است و اهمیت زیادی برای حیوانات قائل است اما متأسفانه بسیاری از آن ها مورد بی توجهی قرار گرفتند. اسلام به قدری با جزئیات و موشکافانه در خصوص رعایت حقوق حیوانات نکاتی ارزنده بیان کرده است که برخی از آن موارد هم اکنون نیز در بسیاری از کشورهای متمدن اروپایی به آن توجه نشده است. در حقوق ایران قوانین بسیار پراکنده ای در خصوص حقوق حیوانات وجود دارد که قانون گذار سعی کرده است با توجه به قوانین اسلام و کشورهای دیگر قانونی متناسب با حقوق حیوانات وضع کند اما متأسفانه علی رغم این که تلاش های بسیاری توسط حامیان حقوق حیوانات انجام شده است و لایحه ای برای تصویب تقدیم مجلس شورای اسلامی شده است، هنوز خبری از تصویب آن در دست نیست. اسناد گوناگون بین المللی میان کشورهای طرف قرارداد منعقد می شود و طرفین خود را ملزم به رعایت آن می کنند لیکن اگر کشوری قصد رعایت حقوق حیوانات را نداشته باشد، الزامی وجود نخواهد داشت. اعلامیه ی جهانی حقوق حیوانات یک بیانیه ی کلی و اساسی در خصوص حقوق حیوانات است که اگر کشورهای گوناگون خود را ملزم به رعایت آن کنند و سعی کنند قوانینی متناسب با شرایط جامعه شان و با توجه به اعلامیه تدوین کنند، حقوق حیوانات تا حد زیادی رعایت می شود و ظلم کمتری در حق این جانداران بی گناه و بی دفاع صورت می گیرد. در این رساله حقوق حیوانات در سه مبحث فقه، قانون و اسناد بین الملل مورد بررسی قرار می گیرد و در تلاشیم به این سوال مهم در خصوص حیوانات پاسخ دهیم که اهمیت و جایگاه حقوق حیوانات در فقه و حقوق و اسناد بین المللی چیست؟ هدف ما این است که ان شاء الله این رساله کمک به تصویب قانونی مدوّن با توجه به منبع غنی اسلام و با توجه به اسناد بین المللی در این خصوص کند تا شاهد ظلم کمتری در کشوری باشیم که دین آن اسلام است و این دین با اخلاق توجه خاصی به حقوق حیوانات داشته است.

کلید واژه ها: حق حیوان، نفس محترمه، محیط زیست، اعلامیه ی جهانی حقوق حیوانات، حق حیوان در فقه.

فهرست مطالب

فصل اول.....	۱۵
۱. کلیات ومفاهیم.....	۱۶
۱-۱- مبادی نظری تحقیق.....	۱۶
۱-۱-۱- بیان مسئله.....	۱۶
۱-۱-۲- اهداف تحقیق.....	۱۷
۱-۱-۳- ضرورت انجام تحقیق.....	۱۷
۱-۱-۴- پیشینه تحقیق.....	۱۷
۱-۱-۵- سوالات تحقیق.....	۱۸
۱-۱-۶- فرضیات تحقیق.....	۱۸
۱-۱-۷- روش تحقیق.....	۲۰
۱-۱-۸- ابعاد کاربردی تحقیق.....	۲۰
۱-۱-۹- نوآوری تحقیق.....	۲۰
۱-۲- مفهوم شناسی و ادبیات تحقیق.....	۲۰
۱-۲-۱- مفهوم حق.....	۲۰
۱-۲-۲- مفهوم حیوان.....	۳۱
۱-۲-۳- مفهوم حق حیوان.....	۳۲
۱-۲-۴- مقصود از اسناد بین الملل.....	۳۲
۱-۳- روند پژوهشی تاریخی و پیشینه ی موضوع.....	۳۳
فصل دوم.....	۳۵
۲. تحلیل مبانی و مصادیق فقهی حقوق حیوانات.....	۳۷
۲-۱- بررسی ادله ی فقهی حقوق حیوانات.....	۳۷
۲-۱-۱- مبانی حقوق حیوانات مبتنی بر قرآن.....	۳۷
۲-۱-۲- مبانی حقوق حیوانات مبتنی بر سنت.....	۴۸
۲-۱-۳- مبانی حقوق حیوانات به حکم عقل.....	۵۲
۲-۱-۴- مبانی حقوق حیوانات مبتنی بر اجماع.....	۵۳

۵۴	۲-۱-۵- مبانی حقوق حیوانات مبتنی بر سیره‌ی عقلا
۵۹	۲-۲- مصادیق حقوق حیوانات در فقه
۵۹	۲-۲-۱- حق حیات
۶۵	۲-۲-۲- حق مسکن و تغذیه و درمان (نفقه)
۷۰	۲-۲-۳- حق بهداشت حیوان
۷۱	۲-۲-۴- حق بهره‌مندی درست
۷۵	۲-۲-۵- حق تولیدمثل
۷۷	۲-۲-۶- منع آزار و اذیت و سوزاندن حیوان

فصل سوم..... ۸۲

۸۴	۳. تحلیل محتوا و مصادیق حقوق حیوانات در قوانین و حقوق موضوعه ایران
۸۴	۳-۱- مبانی حقوقی
۸۴	۳-۱-۱- بررسی مبانی نظری مکاتب حقوقی در موضوع حقوق حیوانات
۸۵	۳-۱-۲- نقد و بررسی دیدگاه‌های حقوقی
۸۹	۳-۲- بررسی قوانین و مقررات و مستندات حقوقی در ایران
۸۹	۳-۲-۱- قانون مدنی
۹۱	۳-۲-۲- قانون مجازات اسلامی
۹۳	۳-۲-۳- سایر قوانین
۹۶	۳-۲-۴- لایحه‌ی حمایت از حقوق حیوانات

فصل چهارم..... ۹۹

۱۰۱	۴. تحلیل حقوق حیوانات از منظر اسناد و حقوق بین الملل
۱۰۱	۴-۱- اعلامیه جهانی حقوق حیوانات
۱۰۲	۴-۲- سایر اسناد
۱۲۱	۴-۳- ضمانت اجرای اسناد بین المللی

فصل پنجم..... ۱۲۳

۱۲۵	۵. بررسی خلأها و چالش‌ها پیرامون حقوق حیوانات و ارائه راه‌حل معضلات
۱۲۵	۵-۱- آزمایش روی حیوانات
۱۲۶	۵-۲- نگهداری از حیوانات خانگی
۱۲۸	۵-۳- استفاده‌ی جنسی از حیوانات

۱۲۹.....	۴-۵-ارائه‌ی راهکار.....
۱۳۵.....	نتیجه‌گیری.....
۱۳۶.....	فهرست منابع و مآخذ.....
۱۳۰.....	ABSTRACT.....

مقدمه

برای تحقیق و مطالعه در خصوص مطالبی نمی‌توان به جمع‌بندی و برداشت صحیحی از مطالب دست یافت و آن‌ها را به صورت کاربردی و به عنوان راهکار حل مسائل مرتبط با حوزه‌ی مطالعه شده مورد استفاده قرار داد مگر آن‌که درک صحیحی نسبت به ریشه و اساس موضوع داشته باشیم. به طور کلی نمی‌توان در خصوص موضوعی راه‌حلی یافت بدون آن‌که اصلاً بدانیم آن موضوع چرا موجودیت یافته و دارای اهمیت است. در خصوص حقوق حیوانات نیز این مسئله صادق است یعنی تا زمانی که انسان‌ها ندانند چرا حیوانات باید حقوقی داشته باشند و تا چه میزان رعایت حقوق‌شان لازم و ضروری است و اصلاً چه کسی حقوق حیوانات را در ابتدا مطرح کرده است، نمی‌توان توقع داشت به رعایت حقوق حیوانات پایبند باشند و نسبت به رعایت آن تلاش کنند و دغدغه‌مند باشند. لذا قدم اول در خصوص حقوق حیوانات بیان این مطلب است که چرا رعایت حقوق حیوانات از اهمیت برخوردار است و اساساً این اهمیت از کجا نشأت گرفته است، از فقه شیعه، منابع حقوقی و یا اسناد بین الملل و کدام یک از این منابع به تفصیل در خصوص حیوانات مطالبی را گفته است. در خصوص فقه، مطالب بسیاری درباره‌ی حیوانات و رعایت حقوق‌شان وجود دارد که با توجه به قدمت آن جای تأمل دارد. حقوق ایران نیز با توجه به این‌که از فقه نشأت گرفته مطالبی فرای از فقه برای گفتن تاکنون نداشته است و غالب قوانین موجود نیز به درستی اجرا نشده‌اند. در اسناد بین الملل مطالب منسجم و مفیدی در خصوص حقوق حیوانات در دست داریم که می‌تواند در خصوص تدوین قانون جامع حقوق حیوانات مفید و مؤثر باشد زیرا فقه عظیم ما مطالب بسیاری در این خصوص دارد و سند بین المللی حمایت از حقوق حیوانات نیز تا حدی کامل و مفید است. امید است با توجه به هر دوی این منابع بتوانیم قانونی قابل اجرا و مؤثر برای حیوانات که موجوداتی مظلوم و بی‌دفاع در برابر انسان تلقی می‌شوند، پیشنهاد دهیم.

امروزه در حوزه‌ی اخلاق کاربردی شاخه‌ای به نام اخلاق حیوانات که گاه از آن به حقوق حیوانات تعبیر می‌شود با جدیت به تحقیق و پژوهش در خصوص رفتار انسان‌ها در تعامل با حیوانات می‌پردازد. لذا مسئله‌ی حقوق حیوانات موضوعی جدی و قابل تأمل در جهان است که به نظر می‌رسد در جوامع اسلامی با توجه به منبع غنی که در دست دارند، مهجور مانده است. بنابراین در این پژوهش سعی بر آن است که ابتدا ضمن اثبات اهمیت حقوق حیوانات و جایگاه آن‌ها در اسلام، با مقایسه‌ی منابع متعدد در این خصوص کمکی به احقاق حقوق حیوانات کنیم تا ان شاءالله شاهد ظلم کمتری به مخلوقات ارزشمند خداوند باشیم.

فصل اول

کلیات و مفاهیم

۱. کلیات و مفاهیم

در فصل اول ابتدا به بیان کلیات طرح می‌پردازیم. سپس مفاهیم اساسی حق، حیوان و اسناد بین الملل را از دیدگاه‌های لغوی و فقهی و حقوقی بررسی خواهیم کرد.

۱-۱- مبادی نظری تحقیق

در این بخش از فصل اول ابتدا مسئله را تبیین می‌کنیم سپس اهدافمان از انتخاب این موضوع و نگارش این پایان‌نامه را بیان می‌کنیم. پیشینه‌ی تحقیق، سوالات اساسی تحقیق که به دنبال پاسخ آن هستیم، روش تحقیق و ابعاد کاربردی تحقیق به ترتیب در این بخش به آن می‌پردازیم و مفصل بیان خواهیم کرد.

۱-۱-۱- بیان مسئله

امروزه حقوق حیوانات و حفظ گونه‌های آن‌ها از مسائل مهمی است که در سراسر جهان مورد توجه علاقه‌مندان به حیوانات قرار گرفته‌است. علاقه‌مندی به حیوانات و حقوق آن‌ها علل متعددی دارد. برخی به جهت بقای نسل انسان که وابسته به حیوانات و محیط زیست است توجه ویژه‌ای به حقوق حیوانات کردند زیرا بقای بشر وابسته به محیط زیست است و محیط زیست شاهرگ اصلی حیات است و نقش حیوانات در این باره غیر قابل انکار است. تا آن‌جا که اگر حیوانات نباشند بخش مهمی از جهان رو به نابودی می‌رود. بقای انسان به بقای حیوانات گره خورده است. حفظ حقوق حیوانات برای بقای انسان و جهان غیر قابل انکار است. اگر با کشتار بی‌رویه‌ی حیوانات مقابله نشود، نسل بسیاری از حیوانات از بین می‌رود، همانند بسیاری از جانورانی که تاکنون از دست داده‌ایم و به دست فراموشی سپرده‌ایم و این مسئله نابودی انسان‌ها را نیز به دنبال خواهد داشت. هر چه نسل تعداد بیشتری از حیوانات منقرض شود، خطراتی که بقای نسل انسان‌ها را تهدید می‌کند، بیشتر می‌شود زیرا با نابودی حیوانات، اکوسیستم طبیعی تغییر می‌کند و تغییراتی که در اکوسیستم اتفاق می‌افتد، ارتباط مستقیم با حیات محیطی که انسان‌ها در آن زندگی می‌کنند، دارد و آن را به شدت تهدیدی می‌کند و به خطر می‌اندازد. نهایتاً با نابودی طبیعت، انسانی نیز وجود نخواهد داشت. لذا برای حیات انسان هم که شده‌است، برخی به مسئله‌ی حیات حیوانات و حقوق آن‌ها توجه خاصی کردند. برخی دیگر به خاطر خود حیوانات به حقوق آن‌ها اهمیت می‌دهند و بر این باورند که محافظت از حیوانات از شئون زندگی اجتماعی است و همه‌ی مردم مکلف‌اند به آن توجه کنند. اگر حقوقی برای حیوانات قائل نشویم، موجوداتی ظالم خواهیم بود که فقط به خودمان فکر می‌کنیم. در این خصوص اسلام نیز توجه ویژه‌ای به حقوق حیوانات داشته‌است، اما متأسفانه با توجه به منبع غنی که برای قانون‌گذاری در دست داریم، هنوز قانونی در جهت حمایت از حقوق حیوانات تصویب نشده‌است. در اسناد بین الملل قوانینی حمایتی در جهت بهتر شدن شرایط حیوانات وضع شده‌است، لذا کشورهای مختلف با استناد به این سند سعی کردند قوانینی متناسب با وضع جامعه‌ی خویش، تصویب و اجرا کنند. می‌توان با استفاده از اسناد بین الملل، متناسب با فقه اسلامی، قوانینی در جهت حمایت از حقوق حیوانات وضع کرد تا عدالت و انصاف جایگزین ظلمی شود که امروزه در جوامع مختلف، چه معتقد به دین اسلام و سایر ادیان و چه کسانی که که دین ندارند، نسبت به حیوانات بی‌گناه صورت می‌گیرد و متأسفانه نهادهای برای پاسخ‌گویی وجود ندارد. دین غنی اسلام رهنمودهای بسیاری در جهت حمایت از حقوق حیوانات دارد، لذا انصاف این است از این رهنمودها برای تصویب قانون حمایت از حقوق حیوانات استفاده کنیم. در این پژوهش سعی بر این است که از اسناد بین الملل استفاده کنیم و بررسی کنیم کدام یک از قوانین آن برای ما در سطح جامعه قابل استفاده است و با اسلام مغایرت ندارد. لذا بسیار مهم است حقوق آن‌ها مورد بررسی قرار گیرد و انسان‌ها با وظایف خود در این باره آشنا شوند زیرا بدون آن، ما فقط موجوداتی بی